

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Dealer aktywów finansowych (331101)

Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Dealer aktywów finansowych (331101)

Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Dealer aktywów finansowych (331101)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [316]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce autorskie wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Zawieranie transakcji między instytucjami finansowymi na rynku finansowymi	8
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Zarządzanie aktywami, pasywami oraz płynnością finansową instytucji finansowych	10
3.4. Kompetencje społeczne.....	12
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	12
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Dealer aktywów finansowych 331101

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Dealer bankowy.
- Dealer do spraw kwotowych.
- Dealer pieniężny.
- Dealer rynków finansowych.
- Dealer skarbowy.
- Dealer walutowy.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 3311 Securities and finance dealers and brokers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w listopadzie 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Arkadiusz Aleksiejew – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.
- Rafał Walasik – Leasing Experts Direct Sp. z o.o., Wrocław.
- Franciszek Zięba – Europejska Federacja Doradców Finansowych, Warszawa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Joanna Gralak-Merchel – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.
- Włodzimierz Walkusz – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Luiza Świerzy – MIR – Państwowy Instytut Badawczy, Gdynia.
- Bartłomiej Wietek – PKO Bank Polski S.A., Warszawa.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Marek Mazur – Europejska Federacja Doradców Finansowych, Warszawa.
- Piotr Wróbel – Uniwersytet Gdański, Gdańsk.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Dealer aktywów finansowych zawiera transakcje na rynku finansowym¹⁵, działając w imieniu i na rzecz swojego banku, innej instytucji finansowej lub klientów indywidualnych. Jego głównym zadaniem jest maksymalizacja zysku z wykonywanych operacji finansowych. Aby to osiągnąć, zarządza aktywami² i pasywami¹⁴ banku, innej instytucji finansowej, a także udostępnionymi przez klienta indywidualnego.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Dealer aktywów finansowych w ramach zawieranych transakcji dokonuje obrotu papierami wartościowymi¹³, walutami i innymi instrumentami finansowymi⁶. Przyjmuje i lokuje środki w formie depozytów⁴, dokonuje operacji warunkowego zakupu, obrotu instrumentami pochodnymi⁷ oraz zabezpiecza się przed niekorzystnym ryzykiem zmiany stóp procentowych²¹ w celu maksymalizacji zysków. Stale analizuje i prognozuje zmiany na rynkach finansowych. Praca odbywa się w zespołach dealerskich, które podzielone są na sekcje specjalizujące się w obsłudze różnych instrumentów finansowych i rynków: pieniężnego¹⁷, kapitałowego¹⁶, walutowego¹⁸.

Sposoby wykonywania pracy

Pracownik w zawodzie **dealer aktywów finansowych** wykonuje swoją pracę m.in. poprzez:

- przygotowywanie (dziennych) planów działania,
- zarządzanie udostępnionymi aktywami i pasywami w ramach dostępnych limitów kwotowych, z uwzględnieniem monitorowania ryzyka i dywersyfikacji zawieranych transakcji,
- dokonywanie transakcji finansowych na rynku pieniężnym, rynku kapitałowym oraz rynku walutowym,
- analizowanie i prognozowanie zmian na rynkach finansowych, śledzenie informacji z różnych dziedzin: społecznych, gospodarczych czy politycznych,
- obserwowanie notowań na giełdach światowych i rynku krajowym,
- korygowanie strategii w przypadku zmiany wskaźników.

W ramach swojej pracy dealer aktywów finansowych odpowiada za samodzielną organizację i realizację planów, współpracuje z innymi dealerami w celu wymiany informacji dotyczących rynków międzynarodowych, np. notowań na giełdach światowych. Ponadto dealer aktywów finansowych kontaktuje się ze swoimi kontrahentami w celu uzyskania zgody na realizację transakcji kupna-sprzedaży.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2 i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Dealer aktywów finansowych wykonuje swoją pracę w klimatyzowanych pomieszczeniach biurowych, w różnych porach dnia, ze względu na różnice czasowe w czasie zamykania i otwierania sesji notowań giełdowych na rynkach. W związku z tym, że praca dealerów wymaga przeprowadzania wielu rozmów ze współpracownikami oraz rozmów telefonicznych z kontrahentami, w miejscu pracy panuje szum i gwar.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Dealer aktywów finansowych w działalności zawodowej wykorzystuje m.in:

- komputer z kilkoma monitorami i dostępem do internetu,
- specjalistyczne oprogramowanie komputerowe związane z przetwarzaniem danych finansowych,
- dostęp do serwisów informacyjnych,
- drukarkę,
- skaner,
- telefon z dostępem do internetu,
- faks,
- inne urządzenia mobilne, np. palmtop, tablet.

Organizacja pracy

Dealer aktywów finansowych pracuje w biurze, w którym zlokalizowane są także stanowiska pracy innych dealerów. Praca odbywa się w dni robocze, 8 godzin dziennie. Dealerzy zgrupowani są w kilkuosobowe sekcje, ściśle ze sobą współpracują i jako sekcje rozliczani są za uzyskane wyniki finansowe. Dealerzy kontaktują się również z osobami spoza organizacji – np. kontrahentami, w imieniu których zawierają transakcje finansowe.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Wykonywanie pracy w zawodzie **dealer aktywów finansowych** wiąże się z długotrwałą pracą przy komputerze i ciągłą obserwacją kilku monitorów, co wpływa na obciążenie kręgosłupa i może powodować choroby oczu oraz uszu. Dla osób wrażliwych niedogodnym czynnikiem pracy może być pole elektromagnetyczne emitowane przez zainstalowany sprzęt elektroniczny. Osoby wykonujące ten zawód narażone są na stres, pracują pod presją czasu, a to wiąże się z psychicznym obciążeniem i wyczerpaniem organizmu.

Do występujących w zawodzie chorób można zaliczyć m.in.:

- zwyrodnienia kręgosłupa,
- zwyrodnienia narządów ruchu,
- choroby związane ze stresem,
- choroby wzroku,
- choroby uszu,
- zespół cieśni nadgarstka,
- zaburzenia nerwicowe.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **dealer aktywów finansowych** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność wzroku,
- sprawność narządu słuchu;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- spostrzegawczość,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- rozróżnianie barw,
- zręczność rąk;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolności analityczne,
- podzielność uwagi,
- zdolność do szybkiego przenoszenia uwagi z jednej czynności na drugą,
- rozumowanie logiczne,
- zdolność do podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- dobra pamięć,
- zdolność rozwiązywania problemów,
- zdolność strategicznego myślenia,
- zdolność do współpracy,
- łatwość wypowiadania się w mowie i w piśmie;

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- samokontrola,
- odpowiedzialność,
- elastyczność i otwartość na zmiany,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek psychiczny,
- cierpliwość,
- dociekliwość,
- rzetelność oraz dokładność,
- kreatywność,
- komunikatywność,
- gotowość do wprowadzania zmian,
- kontrolowanie własnych emocji,
- radzenie sobie ze stresem,
- gotowość do ustawicznego uczenia się oraz dzielenia się wiedzą.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Praca **dealera aktywów finansowych** pod względem wydatku energetycznego zaliczana jest do prac lekkich, jednakże wymaga dobrej ogólnej sprawności psychofizycznej związanej np. z analizowaniem, rozwiązywaniem problemów i podejmowaniem decyzji.

W tym zawodzie wymagana jest ogólna sprawność fizyczna, dobry słuch i wzrok oraz sprawność rąk. Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu są m.in.: wady wzroku i słuchu nie poddające się korekcji, wady wymowy. Funkcjonowanie w warunkach ciągłego stresu, pod presją czasu utrudnia pracę osobom z chorobami układu krążenia i układu nerwowego.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **dealera aktywów finansowych** wystarczające jest posiadanie wykształcenia średniego, jednak preferowane jest posiadanie wykształcenia wyższego przynajmniej I stopnia na kierunkach: ekonomia, finanse, matematyka, finanse i bankowość.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Zawód **dealera aktywów finansowych** nie jest regulowany ani licencjonowany, w związku z powyższym nie występują specyficzne wymagania w zakresie posiadania kwalifikacji i uprawnień. Wymagany przez pracodawców warunkiem zatrudnienia w zawodzie dealera aktywów finansowych jest certyfikowana biegła znajomość języka angielskiego, który jest podstawowym językiem transakcji finansowych.

Zdobycie kwalifikacji zawodowych w zakresie rynków finansowych umożliwiają szkolenia oraz kursy z zakresu rynków finansowych, które ułatwiają znalezienie pracy w zawodzie.

Dealer aktywów finansowych w ramach zdobywania kwalifikacji i uprawnień podczas wykonywania pracy w zawodzie zdobywa tzw. certyfikaty kompetencyjne z dziedzin związanych najczęściej z finansami.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Ze względu na brak rozwiniętych struktur szkoleniowych w Polsce **dealer aktywów finansowych** ma ograniczone możliwości rozwoju zawodowego w kraju. Z pomocą przychodzą instytucje szkolące w zakresie np. instrumentów finansowych, zlokalizowane w krajach Zachodniej Europy czy w USA, gdzie rynek finansowy jest w pełni rozwinięty. Często praktyką jest odbywanie przez polskich pracowników staży w zagranicznych filiach instytucji finansowych.

W ramach możliwości rozwoju zawodowego dealer aktywów finansowych odbywa szkolenia produktowe (np. dotyczące papierów wartościowych), ale także z tzw. obszarów miękkich (np. prowadzenia negocjacji).

Osoby wykonujące zawód dealera aktywów finansowych osiągające ponadprzeciętne wyniki w pracy i mające predyspozycje do zarządzania zespołami ludzkimi mogą awansować na stanowisko kierownika dealerów aktywów finansowych.

Osoby osiągające ponadprzeciętne wyniki szybko awansują – wiek kadry kierowniczej waha się od 31 do 40 lat.

Możliwości potwierdzania kompetencji

W zawodzie **dealer aktywów finansowych** formami potwierdzania przydatnych kompetencji są dyplomy wyższych uczelni i studiów podyplomowych (preferowane kierunki: ekonomia, finanse, matematyka, finanse i bankowość) oraz świadectwa i certyfikaty językowe, a także inne związane np. z obsługą programów komputerowych, przydatnych w zarządzaniu aktywami finansowymi.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **dealer aktywów finansowych** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Doradca inwestycyjny	241203
Makler papierów wartościowych	331102

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE**3.1. Zadania zawodowe**

Pracownik w zawodzie **dealer aktywów finansowych** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przeprowadzanie operacji na rynku pieniężnym.
- Z2 Przeprowadzanie operacji na rynku kapitałowym, w tym za pośrednictwem biur maklerskich.
- Z3 Przeprowadzanie operacji na rynku walutowym (dewizowym).
- Z4 Analizowanie danych ekonomicznych i prognozowanie zmian na rynkach.
- Z5 Utrzymywanie właściwej struktury walutowej instytucji finansowej.
- Z6 Przeprowadzanie operacji zabezpieczających przed ryzykiem zmiany stóp procentowych i ryzykiem kursowym¹⁹.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Zawieranie transakcji między instytucjami finansowymi na rynku finansowymi

Kompetencja zawodowa Kz1: Zawieranie transakcji między instytucjami finansowymi na rynku finansowym obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przeprowadzanie operacji na rynku pieniężnym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Strategię instytucji finansowej; - Procedury i regulacje dotyczące pozyskiwania środków finansowych dla instytucji finansowej; - Procedury dotyczące przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu; - Rodzaje operacji i transakcji, które są zawierane na rynku pieniężnym oraz sytuacje, w których mają one zastosowanie;	- Przeprowadzać operacje pozyskania środków finansowych do funkcjonowania instytucji finansowej, w oparciu o plan działania zgodny z przyjętą strategią instytucji finansowej; - Inwestować wolne środki finansowe w instrumenty rynku pieniężnego; - Dokonywać transakcji kupna-sprzedaży, np. bonów skarbowych, weksli oraz instrumentów

• Zasady zabezpieczania środków finansowych należących do klientów; • Zasady obrotu <u>bonami skarbowymi</u>³, <u>weksłami</u>²³ i instrumentami finansowymi na rynku pieniężnym; • Regulacje instytucji finansowej w zakresie oferowania produktów; • Źródła informacji oraz zasady i techniki analizy informacji na rynku finansowym; • Zasady oferowania lub przyjmowania wynagrodzeń przy zawieraniu umów dotyczących transakcji na rynku pieniężnym; • Procedury w obrocie instrumentami finansowymi banku; • Narzędzia matematyki finansowej; • Preferencje, potrzeby oraz optymalny stan środków finansowych w instytucji finansowej; • Rodzaje produktów i usług finansowych oferowanych klientom; • Procedury i zasady współpracy z dealerami rynku kapitałowego; • Oprogramowanie do zawierania transakcji na rynku pieniężnym; • Procedury nadzoru nad rynkiem finansowym w zakresie prowadzenia transakcji rynku pieniężnego.	- finansowych zgodnie z procedurami obowiązującymi w obrocie; • Dokonywać <u>operacji typu repo</u>¹⁰, <u>reverse repo</u>¹¹, <u>transakcji swap</u>²², zawierać <u>kontrakty forward</u>⁸, zgodnie z procedurami obowiązującymi w obrocie; • Stosować procedury dotyczące zapobiegania praniu pieniędzy przy zawieraniu transakcji na rynku pieniężnym; • Przestrzegać zasad oferowania produktów finansowych określonych przez instytucję finansową; • Zapewniać bezpieczeństwo środków finansowych klientów; • Negocjować warunki współpracy i zawierać umowy z instytucjami finansowymi; • Weryfikować na bieżąco preferencje, potrzeby oraz stan środków pieniężnych w instytucji finansowej; • Określać, między innymi, wartość pieniądza w czasie i obliczać rentowność instrumentów finansowych przy użyciu metod matematycznych i narzędzi informatycznych; • Przestrzegać procedur współpracy z dealerami rynku kapitałowego; • Analizować tendencje na rynku pieniężnym uwzględniając różne źródła informacji; • Przygotowywać propozycje produktów i usług oraz prezentować ich oferty; • Posługiwać się oprogramowaniem specjalistycznym oraz urządzeniami elektronicznymi, w tym komputerem i kalkulatorem finansowym; • Sprawdzać poprawność wystawianych dokumentów dotyczących transakcji na rynku pieniężnym; • Prowadzić i kontrolować bieżące pozycje transakcji rynku pieniężnego zgodnie z wymogami nadzoru finansowego.
--	---

Z2 Przeprowadzanie operacji na rynku kapitałowym, w tym za pośrednictwem biur maklerskich

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Regulacje prawne dotyczące obrotu papierami wartościowymi na rynku kapitałowym w kraju i za granicą; • Strategię banku w zakresie operacji na rynku kapitałowym; • Metody analizy i wyceny papierów wartościowych na rynku kapitałowym; • Metody pozyskiwania niezbędnych informacji do przeprowadzania transakcji na rynku kapitałowym; • Zasady przeprowadzania transakcji na giełdach papierów wartościowych w kraju i za granicą;	• Poszukiwać na krajowym i zagranicznym rynku kapitałowym najbardziej opłacalnych papierów wartościowych, zgodnie z przyjętą strategią; • Dokonywać analizy i wyceny aktywów finansowych w kraju i za granicą; • Analizować i prognozować ceny instrumentów kapitałowych; • Pozyskiwać i interpretować informacje rynkowe w celu zawierania korzystnych transakcji; • Zawierać bezpieczne transakcje kupna-sprzedaży <u>akcji</u>¹ i <u>obligacji</u>⁹, w kraju i za granicą; • Wykorzystywać fundusze inwestycyjne

- Regulacje dotyczące organizacji i funkcjonowania funduszy inwestycyjnych oraz funduszy emerytalnych; - Narzędzia ilościowe analizy rynku kapitałowego; - Obszary ryzyka na rynku kapitałowym i zasady zarządzania inwestycjami w warunkach ryzyka; - Wymogi dotyczące dokumentów związanych z zawieraniem transakcji na rynku kapitałowym; - Strategie i instrumenty inwestycyjne rynku kapitałowego z uwzględnieniem poziomu ich ryzyka; - Narzędzia kontroli realizacji celów w obszarze inwestycji finansowych; - Metody i narzędzia badania potrzeb rynkowych; - Klasyfikację aktywów finansowych będących w posiadaniu instytucji finansowej – na potrzeby sporządzenia okresowego sprawozdania finansowego.	- i emerytalne do przeprowadzania korzystnych transakcji; - Wykorzystywać zróżnicowane strategie do maksymalizacji zysków; - Obserwować i interpretować zjawiska na rynku kapitałowym oraz analizować wzajemne relacje między nimi; - Identyfikować obszary ryzyka; - Sprawdzać poprawność wystawianych dokumentów dotyczących transakcji na rynku kapitałowym. - Sporządzać karty kontrolne, zarządzać dokumentacją inwestycyjną, prowadzić arkusze kalkulacyjne; - Analizować potrzeby rynku dotyczące nowych produktów inwestycyjnych; - Klasyfikować i wyceniać aktywa finansowe będące w posiadaniu instytucji finansowej.
--	--

Z3 Przeprowadzanie operacji na rynku walutowym (dewizowym)

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Regulacje prawne w zakresie obrotu walutami i dewizami⁵; - Strategie przeprowadzania operacji walutowych; - Źródła i metody pozyskiwania niezbędnych informacji do przeprowadzania transakcji na rynku walutowym; - Poziom ryzyka kursowego dopuszczalnego w instytucji finansowej; - Procedury instytucji finansowej przeprowadzania transakcji walutami i dewizami na rynku finansowym; - Procedury i zasady współpracy z dealerami rynku pieniężnego; - Zasady i procedury transakcji spekulacyjnych²⁰; - Sposoby i narzędzia analizy rynku walutowego; - Zasady wyceny instrumentów rynku walutowego; - Procedury i organizację wewnętrznego systemu kontroli w zakresie transakcji walutowych.	- Przeprowadzać operacje walutowe¹², w tym m.in. spekulacyjne, w celu uzyskania dodatkowego dochodu przez instytucję finansową zgodnie z procedurami oraz zgodnie z przyjętym poziomem ryzyka kursowego; - Korzystać ze specjalistycznych źródeł informacji, w tym z wyników badań dotyczących rynku walutowego, w celu przeprowadzania dochodowych operacji; - Analizować rynek walutowy, w tym trendy rynkowe; - Współpracować z dealerami rynku pieniężnego w celu przeprowadzania transakcji walutowych; - Modyfikować strategie przeprowadzania operacji walutowych, dostosowując ją do zmieniających się warunków; - Wyceniać instrumenty rynku walutowego; - Sprawdzać poprawność wystawianych dokumentów dotyczących transakcji walutowych; - Współdziałać z wewnętrznym systemem koordynacji i kontroli instytucji nad przebiegiem operacji walutowych.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Zarządzanie aktywami, pasywami oraz płynnością finansową instytucji finansowych

Kompetencja zawodowa Kz2: Zarządzanie aktywami, pasywami oraz płynnością finansową instytucji finansowych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Analizowanie danych ekonomicznych i prognozowanie zmian na rynkach	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Założenia do strategii działalności instytucji finansowej; • Narzędzia realizacji planu finansowego w poszczególnych obszarach; • Metodologię tworzenia celów finansowych; • Bieżące notowania instrumentów finansowych na giełdach światowych i rynku krajowym; • Metody i sposoby prognozowania zmian na rynkach finansowych; • Informacje rynkowe dotyczące życia gospodarczego, społecznego i politycznego; • Zasady zarządzania płynnością instytucji finansowej; • Zasady współpracy między dealerami w instytucji finansowej; • Podstawowe narzędzia statystyki i ekonometrii; • Wskaźniki finansowe charakteryzujące transakcje i płynność finansową instytucji; • Zasady polityki pieniężnej państwa; • Zasady identyfikacji i analizy ryzyka w transakcjach finansowych; • Zasady rachunkowości w instytucjach finansowych; • Zasady analizy i wyceny aktywów i pasywów; • Zasady przeprowadzania analizy rachunku wyników.	• Określać efektywne strategie dla operacji rynku pieniężnego, kapitałowego i walutowego oraz ich wpływ na wyniki transakcji, w oparciu o analizę wskaźników finansowych; • Ustalać właściwe cele operacji w poszczególnych obszarach działalności instytucji dla realizowania planu finansowego; • Określać zakres niezbędnych informacji do planowania finansowego działalności; • Wykorzystywać wymianę informacji między zespołami dealerskimi do zarządzania aktywami, pasywami i płynnością finansową w instytucji finansowej; • Pozyskiwać informacje do zarządzania płynnością finansową instytucji finansowej; • Prognozować, przy pomocy narzędzi statystycznych, zjawiska mogące mieć wpływ na operacje i sytuację finansową instytucji; • Wykorzystywać politykę pieniężną państwa do modyfikacji strategii operacji na rynku finansowym; • Identyfikować i analizować obszary ryzyka operacji oraz oceniać ich skutki; • Identyfikować i analizować koszty instrumentów finansowych i ich wpływ na bilans instytucji; • Obliczać wartość aktywów i pasywów; • Sporządzać dzienne zestawienia transakcji oraz rachunek wyników i bilans operacji dla potrzeb analizy ekonomicznej.

Z5 Utrzymywanie właściwej struktury walutowej instytucji finansowej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Strategię i zadania dotyczące oczekiwanej struktury walutowej instytucji finansowej; • Informacje z międzynarodowego rynku pieniężnego i walutowego; • Metody i sposoby przeprowadzania dochodowych operacji; • Zależności współdziałania rynku pieniężnego, kapitałowego i walutowego; • Metody utrzymywania właściwej struktury walutowej.	• Określać odpowiednią, dla instytucji finansowej, strukturę walutową; • Przeprowadzać transakcje zapewniające realizację zadań w zakresie właściwej struktury walutowej; • Współpracować z pozostałymi obszarami transakcji w instytucji finansowej; • Określać wyjściowe kursy walut, stóp procentowych oraz cen instrumentów finansowych.

Z6 Przeprowadzanie operacji zabezpieczających przed ryzykiem zmiany stóp procentowych i ryzykiem kursowym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Metody zarządzania ryzykiem kursowym; • Metody zabezpieczania przed ryzykiem zmian	• Identyfikować ryzyko i przeprowadzać jego pomiar;

stóp procentowych; • Podstawowe wskaźniki wyznaczające ogólny poziom ryzyka; • Instrumenty zabezpieczające przed ryzykiem kursowym oraz stóp procentowych.	• Interpretować politykę pieniężną państwa dla celów przeprowadzania odpowiednich operacji zabezpieczających przed ryzykiem; • Analizować wskaźniki makroekonomiczne wpływające na zmiany kursów walut; • Dokonywać operacji zabezpieczających przed ryzykiem kursowym oraz ryzykiem zmiany stóp procentowych.
--	--

3.4. Kompetencje społeczne

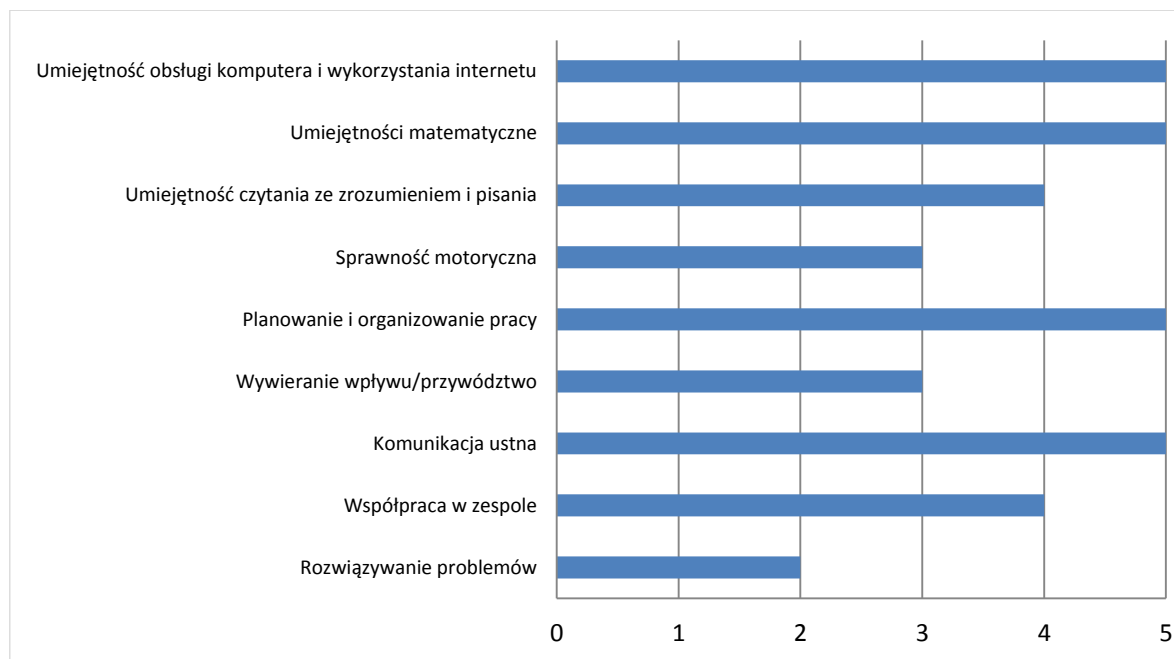
Pracownik w zawodzie **dealer aktywów finansowych** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za realizację celów i zadań instytucji, w której pracuje.
- Wykonywania samodzielnych działań i współdziałania w zorganizowanych warunkach instytucji finansowej.
- Przestrzegania norm etycznych i zawodowych, w tym zasad uczciwości, rzetelności i bezpieczeństwa finansowego klientów.
- Osiągania wyznaczonych celów oraz współpracy z innymi pracownikami w zorganizowanych warunkach instytucji finansowej.
- Podnoszenia kwalifikacji, w szczególności w zakresie specjalistycznej wiedzy finansowej.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **dealer aktywów finansowych**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **dealer aktywów finansowych**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **dealer aktywów finansowych** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Dealer aktywów finansowych może znaleźć pracę w:

- bankach (w tym komercyjnych, spółdzielczych, inwestycyjnych, banku centralnym),
- instytucjach finansowych,
- biurach maklerskich,
- firmach ubezpieczeniowych,
- funduszach inwestycyjnych.

Większość miejsc pracy dla dealera aktywów finansowych zlokalizowana jest w Warszawie.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Kwalifikacje niezbędne do wykonywania zawodu **dealer aktywów finansowych** można uzyskać na studiach I i II stopnia w publicznych lub prywatnych szkołach wyższych, na kierunkach np.: ekonomia, finanse, matematyka, bankowość.

Dealer aktywów finansowych może także podwyższać swoje kwalifikacje na studiach podyplomowych, organizowanych przez wyższe uczelnie publiczne i prywatne.

Szkolenie

Dealer aktywów finansowych może podwyższać swoje kwalifikacje na studiach podyplomowych, na kierunkach rachunkowość i finanse, organizowanych przez wyższe uczelnie publiczne i prywatne.

Szkolenia dla pracowników w zawodzie dealer aktywów finansowych prowadzone są na ogół przez organizacje branżowe związane z bankowością i finansami, a także firmy szkoleniowe specjalizujące się w obsłudze programów komputerowych przydatnych w zarządzaniu aktywami finansowymi. Szkoły językowe oferują kursy ukierunkowane na słownictwo i problematykę finansową.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **dealer aktywów finansowych** jest zróżnicowane i wynosi od 6000 zł (początkujący dealer) do 50 000 zł brutto miesięcznie (szef dealerów w dużej instytucji finansowej). Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód dealera aktywów finansowych uzależniony jest m.in. od:

- szczegółowego zakresu zadań,
- koniunktury na rynku branżowym,
- rodzaju i wielkości instytucji finansowej.

Oprócz wynagrodzenia, dealer aktywów finansowych otrzymuje z reguły pozapłacowe świadczenia, do których można zaliczyć: opiekę medyczną, zajęcia rekreacyjno-sportowe, dodatkowe ubezpieczenia, finansowanie studiów, szkoleń, staży zagranicznych.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **dealer aktywów finansowych** istnieje możliwość zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z niewielką dysfunkcją kończyn górnych (05-R), która nie wyklucza pracy przy komputerze, wymagane jest wówczas dostosowanie sprzętu komputerowego,
- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), wymagane jest wówczas wyposażenie stanowiska w uchwyty, poręcze, krzesła o regulowanej wysokości, podnóżki i inne udogodnienia,
- poruszających się na wózkach inwalidzkich (05-R), wymagany jest wówczas odpowiedni dobór stanowiska bądź ograniczenie lub zmodyfikowanie zakresu pracy w celu umożliwienia wykonywania zadań w pozycji siedzącej, zalecana praca biurowa lub koncepcyjna,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych,
- z innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i in., pod warunkiem, że praca nie wymaga znacznego wysiłku fizycznego lub jest zorganizowana w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (np. zastrzyków insulinowych).

WAŻNE

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia

i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Dyrektywa delegowana Komisji (UE) 2017/593 z dnia 7 kwietnia 2016 r. uzupełniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do zabezpieczenia instrumentów finansowych i środków pieniężnych należących do klientów, zobowiązań w zakresie zarządzania produktami oraz zasad mających zastosowanie do oferowania lub przyjmowania wynagrodzeń, prowizji bądź innych korzyści pieniężnych lub niepieniężnych (Dz. U. UE L 87 z 31.03.2017, s. 500).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/WE („Dyrektywa MiFID II”) (Dz. U. UE L 173 z 12.06.2014, s. 349).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 600/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniające rozporządzenie (EU) Nr 648/2012 (Dz. U. UE L 173 z 12.06.2014, s. 84).
- Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1287/2006 z dnia 10 sierpnia 2006 r. wprowadzające środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zobowiązań przedsiębiorstw inwestycyjnych w zakresie prowadzenia rejestrów, sprawozdań z transakcji, przejrzystości rynkowej, dopuszczenia instrumentów finansowych do obrotu oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejże dyrektywy (Dz. U. UE L 241 z 02.09.2006, s. 1).
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. poz. 723, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (t.j. Dz. U. 2018 r. poz. 621, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1355).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1876, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1906).
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 160).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Carter P.: Nauka spekulacji. K.E. Liber, Warszawa 1998.
- Chancellor E.: Historia spekulacji finansowych. Muza SA, Warszawa 2001.
- Czekaj J. (red.): Rynki, instrumenty i instytucje finansowe. PWN, Warszawa 2017.
- Dębski W.: Rynek finansowy i jego mechanizmy. PWN, Warszawa 2018.
- Hull J.: Kontrakty terminowe i opcje. Wprowadzenie. Wydawnictwo finansowe WIG-Press, Warszawa 1998.
- Kaźmierczak A.: Polityka pieniężna w gospodarce otwartej. PWN, Warszawa 2008.
- Matthews K., Thompson J.: Ekonomika bankowości. PWE, Warszawa 2007.
- Mentel G.: Ryzyko rynku akcji. CeDeWu, Warszawa 2018.
- Miklaszewska E.: Bank na rynku finansowym. Problemy skali, efektywności i nadzoru. Wolters Kluwer Business, Kraków 2010.
- Miklaszewska E.: Zmiany strategiczne na europejskim rynku bankowym. Poltext, Warszawa 2018.
- Misztal P.: Zabezpieczenie przed ryzykiem zmian kursu walutowego. Difin, Warszawa 2004.
- Podgórska M., Klimkowska J.: Matematyka finansowa. PWN, Warszawa 2018.
- Przybylska-Kapuścińska W.: Operacje otwartego rynku w Polsce w latach 1993-2002. Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny 2003, Zeszyt 4.
- Riehl H.: Zarządzanie ryzykiem na rynku pieniężnym, walutowym i instrumentów pochodnych. Warszawski Instytut Bankowości, Warszawa 2001.
- Šmid W.: Boss leksykon. Wydawnictwo Dr Lex, Kraków 2012.
- Steiner R.: Kalkulacje finansowe, Wycena instrumentów rynku walutowego i pieniężnego. Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 2000.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Encyklopedia Zarządzania: <https://mfiles.pl/pl>
- Narodowy Bank Polski – Portal Edukacji Ekonomicznej: <https://www.nbpportal.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Sektorowa Rama Kwalifikacji dla Sektora Bankowego (SRKKB): <http://kwalifikacje.edu.pl/sektorowa-rama-kwalifikacji-dla-sektora-bankowego-srkb>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Thiel S.: Rynek kapitałowy i terminowy. Fundacja Edukacji Rynku Kapitałowego, Warszawa 2007, Tekst udostępniony przez Komisję Nadzoru Finansowego: http://old.szkozenia.gig.katowice.pl/files/file/szkolenia/FERK_skrypt_dla_nauczycieli_tcm75_2438_.pdf
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Akcja	Papier wartościowy dający prawo jej posiadaczowi do udziału (współwłasności) w spółce akcyjnej, która go wyemitowała. Akcje zaliczamy do papierów wartościowych dających zmienny dochód.	https://mfiles.pl/pl/index.php/Akcje [dostęp: 31.10.2018]
2	Aktywa	Majątek, na który składają się: towary i składniki niematerialne, majątek osobisty i pieniężny, będący własnością klienta w danym czasie. W wypadku banku, aktywami są (oprócz majątku trwałego, gotówki i papierów wartościowych) udzielone kredyty – ponieważ z ich tytułu bank uzyskuje przepływ gotówki ze spłacanych rat kredytowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://mfiles.pl/pl/index.php/Aktywa [dostęp: 31.10.2018]
3	Bony skarbowe	Krótkoterminowe papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa na okres od 1 do 90 dni lub od 1 do 52 tygodni. Ich celem jest pokrycie bieżących potrzeb płatniczych. Są to podstawowe instrumenty finansowe rynku pieniężnego o dużej płynności, których termin wymagalności nie może przekraczać roku.	https://mfiles.pl/pl/index.php/Bony_skarbowe [dostęp: 31.10.2018]
4	Depozyt, lokata	Umowa, wedle której jedna osoba bądź też instytucja oddaje na przechowanie przedmioty czy też pieniądze drugiej osobie. Depozytem pieniężnym określa się środki pieniężne, które zostały przekazane bankowi przez klienta. Banki przyjmują wkłady pieniężne i przyrzekają ich zwrot w określonym terminie lub na żądanie za ustalonym wynagrodzeniem, odzwierciedlanym przez stopę procentową, która jest liczona w relacji do nominalnej wartości wkładu.	https://mfiles.pl/pl/index.php/Depozyt [dostęp: 31.10.2018]
5	Dewiza	Należność zagraniczna, która może być traktowana jako środek płatniczy w obrocie międzynarodowym. Dewizy mogą istnieć pod postacią weksli, przekazów bankowych, czeków, międzynarodowych przekazów pieniężnych, akcji, obligacji, świadectw udziałowych, etc. oraz w formie dokumentów lub zapisów na rachunkach bankowych za granicą.	https://mfiles.pl/pl/index.php/Dewiza [dostęp: 31.10.2018]
6	Instrument finansowy	Pewna forma pieniądza lub kontraktu między stronami, regulującego wzajemne zobowiązania oraz płatności.	www.math.uni.lodz.pl/~witbud/INSTR_KLASYP_DLUSNE.ppt [dostęp: 31.10.2018]

7	Instrument pochodny	Instrument finansowy oparty na innych instrumentach (w szczególności papierach wartościowych) lub kursach walutowych, od których zależy jego wartość. Bazą instrumentów pochodnych są zazwyczaj instrumenty rynku kapitałowego, takie jak akcje czy obligacje. Oprócz papierów wartościowych instrumentami bazowymi mogą być także: ceny towarów, kursy walutowe, poziom stóp procentowych.	https://mfiles.pl/pl/index.php/Instrument_pochodny [dostęp: 31.12.2018]
8	Kontrakty forward	Dotyczą kupna lub sprzedaży aktywów po określonej cenie w przyszłości. Kontrakty forward nie są przedmiotem obrotu giełdowego. Jest to jedynie porozumienie między dwiema instytucjami finansowymi lub pomiędzy instytucją a klientem.	Hull J.: Kontrakty terminowe i opcje. Wprowadzenie. Wydawnictwo finansowe WIG-Press, Warszawa 1998, s. 190
9	Obligacja	Dłużny papier wartościowy emitowany w seriach, stanowiący dowód wierzycelności. Emitent obligacji potwierdza, że jest dłużnikiem obligatariusza i zobowiązuje się do spełnienia zaciągniętego świadczenia w określonym z góry terminie. Może to być świadczenie pieniężne lub niepieniężne. Obligacje należą do kategorii dłużnych instrumentów finansowych.	https://mfiles.pl/pl/index.php/Obligacje [dostęp: 31.10.2018]
10	Operacje repo	Umowa, w której jedna ze stron sprzedaje papiery wartościowe, a jednocześnie zobowiązuje się do odkupienia w ustalonym dniu takich samych lub równoważnych papierów wartościowych. Operacja repo jest zaliczana do transakcji warunkowych, a więc takich, które zakładają wystąpienie transakcji odwrotnej.	Miklaszewska E.: Bank na rynku finansowym. Problemy skali, efektywności i nadzoru. Oficyna A Wolters Kluwer Business, Kraków 2010, s.196
11	Operacje reverse repo	Operacje zwrotnej sprzedaży papierów wartościowych polegające na tym, że jedna ze stron sprzedaje drugiej stronie papiery wartościowe, a następnie odkupuje je od niej w uzgodnionym w umowie terminie po określonej cenie.	Przybylska-Kapuścińska W.: Operacje otwartego rynku w Polsce w latach 1993-2002. Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny 2003, Zeszyt 4, s. 91.
12	Operacje walutowe	Transakcje kupna - sprzedaży walut. Mogą być zawierane przez osoby fizyczne, podmioty gospodarcze, inne osoby prawne i banki, sprzedające walutę zagraniczną za walutę krajową lub kupujące walutę obcą za walutę krajową. Przy zawieraniu transakcji niezbędne jest określenie kursu walutowego oraz terminu wzajemnej dostawy walut.	Każmierczak A.: Polityka pieniężna w gospodarce otwartej. Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 36
13	Papier wartościowy	Dokument stwierdzający istnienie określonego prawa majątkowego w taki sposób, że bez posiadania tego dokumentu nie można wykonywać tego prawa, a przeniesienie własności tego dokumentu powoduje przeniesienie również tego prawa.	https://mfiles.pl/pl/index.php/Papiery_warto%C5%9Bciowe [dostęp 31.10.2018]
14	Pasywa	Źródła finansowania majątku, do których należą kapitały własne oraz zobowiązania i rezerwy na zobowiązania. W wypadku banku, głównym składnikiem zobowiązań są przyjęte lokaty, gdyż spowodują one w przyszłości odpływ gotówki na wypłatę zakończonych lokat.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://mfiles.pl/pl/index.php/Pasywa [dostęp: 31.10.2018]

15	Rynek finansowy	Rynek, na którym w gospodarce przeprowadzana jest wymiana kapitału i kredytu, umożliwiająca międzysektorowy przepływ środków pozwalających podmiotom mającym przejściowy deficyt na czasowe pozyskanie środków, a podmiotom mającym wolne środki na ich czasowe korzystne zagospodarowanie. Rynki finansowe są klasyfikowane przez zastosowanie różnych kryteriów. Według rodzaju instrumentów finansowych wyróżnia się m.in.: – rynek pieniężny, – rynek kapitałowy, – rynek walutowy (dewizowy).	Šmid W.: Boss leksykon. wydawnictwo Dr Lex, Kraków 2012, s. 471
16	Rynek kapitałowy	Rynek instrumentów finansowych określanych jako średnio- i długoterminowe, ponieważ okres ich wykupu wynosi co najmniej 1 rok, albo nie jest z góry określony. Średnio- i długoterminowy charakter tych instrumentów sprawia, że służą one pozyskiwaniu środków związanych przede wszystkim z finansowaniem inwestycji, rzadziej natomiast potrzeb bieżących. Instrumenty rynku kapitałowego mają, co do zasady, charakter papieru wartościowego.	http://old.szkolenia.gig.katowice.pl/files/file/szkolenia/FERK_skrypt_dla_nauczycieli_tcm75_2438_.pdf [dostęp: 31.10.2018]
17	Rynek pieniężny	Rynek instrumentów finansowych określanych jako „krótkoterminowe”, ponieważ okres ich wykupu (tj. okres, przez jaki istnieją) nie przekracza 1 roku. Takimi instrumentami są np. bony skarbowe. Krótkoterminowy charakter tych instrumentów sprawia, że służą one pozyskiwaniu środków przede wszystkim na finansowanie bieżących potrzeb, rzadko natomiast inwestycji. Instrumenty rynku pieniężnego mają często charakter papieru wartościowego.	http://old.szkolenia.gig.katowice.pl/files/file/szkolenia/FERK_skrypt_dla_nauczycieli_tcm75_2438_.pdf [dostęp: 31.10.2018]
18	Rynek walutowy	Rynek wymiany jednej waluty na inne oraz miejsce kształtowania kursów walutowych. Ten segment rynku finansowego umożliwia, m.in. przepływy pieniężne między różnymi miejscami na świecie (a więc miejscami obowiązywania różnych walut), w których w danym czasie znajdują się wolne środki finansowe i podmioty poszukujące kapitału - umożliwia bowiem „przeliczenie” wartości tych środków pieniężnych z jednej waluty na inną. Rynek walutowy nie jest rynkiem, na którym pozyskuje się kapitał.	http://old.szkolenia.gig.katowice.pl/files/file/szkolenia/FERK_skrypt_dla_nauczycieli_tcm75_2438_.pdf [dostęp: 31.10.2018]
19	Ryzyko kursowe	Ryzyko zmiany przeliczonej na walutę krajową kwoty należności lub zobowiązań, która była ustalona w walucie obcej, w wyniku zmiany kursu waluty obcej w stosunku do waluty krajowej. Inaczej rzecz biorąc, ryzyko walutowe to prawdopodobieństwo pogorszenia sytuacji finansowej danego podmiotu na skutek nieprzewidzianej zmiany kursu walutowego.	Misztal P.: Zabezpieczenie przed ryzykiem zmian kursu walutowego. Wydawnictwo Difin, Warszawa 2004
20	Spekulacja	Zakup lub sprzedaż papierów wartościowych lub towarów w nadziei odsprzedaży/odkupienia ich na tym samym rynku po wyższej/nizszej cenie. Czysta spekulacja oznacza zakup i sprzedaż na tym samym rynku bez świadczenia usług dystrybucji, przechowywania i transportu.	Carter P.: Nauka spekulacji. Wydawnictwo K.E. Liber, Warszawa 1998, str. 4

21	Stopa procentowa	Koszt kapitału albo inaczej cena, jaka przysługuje posiadaczowi kapitału z racji udostępnienia go innym na określony czas. Koszt ten wyrażony jest zazwyczaj jako procent od pożyczanej sumy i mierzony jest w ujęciu rocznym.	https://mfiles.pl/pl/index.php/Stopa_procentowa [dostęp: 31.10.2018]
22	Transakcja swap	Umowa między dwoma partnerami, określająca zasady wzajemnych płatności, zależne od określonego parametru rynku (np. stopy procentowej, kursu walutowego). Podstawowym typem tej operacji jest umowa, w której jedna ze stron kompensuje drugiej konsekwencje zmian umówionego parametru. Pokrywa zatem różnicę, która wynika ze wzrostu danego czynnika (np. wpłaca sumę wzrostu odsetek określonego kredytu, która jest wynikiem wzrostu stóp procentowych), natomiast, gdy dojdzie do spadku danego parametru - pobiera odpowiednią kwotę, jaką rynek "zafundował" partnerowi (np. profity kredytobiorcy związane ze spadkiem stopy procentowej). W zależności od kierunku i skali zmian parametru, zmianie ulega również kierunek i wielkość transferów między stronami.	https://mfiles.pl/pl/index.php/Transakcja_SWAP [dostęp: 31.10.2018]
23	Weksel	Papier wartościowy sporządzony pisemnie, który stanowi bezwarunkowe zobowiązanie do wypłacenia określonej osobie lub okazicielowi określonej sumy pieniężnej w wyznaczonym terminie przez osoby na nim podpisane.	https://mfiles.pl/pl/index.php/Weksel [dostęp: 31.10.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.